

103.	Костогриз — <i>Coccothraustes coccothraustes</i> (L.)	**	**	(+)	W
104.	Вівсянка звичайна — <i>Emberiza citrinella</i> (L.)	**	**	(+)	
105.	Вівсянка садова — <i>Emberiza hortulana</i> (L.)	**	**	+	

Позначення, що використані в таблиці:

Міграції:

** — чисельний;

* — звичайний.

Гніздування:

(+) — гніздування виду на території району досліджень доведено;

+ — існування виду на території є вірогідним.

Зимівля:

W — регулярно зимуючий вид на території району досліджень;

L — малочисельний на зимівлі вид.

Висновки:

Фауністичний список околиць села Смородщини складає 105 видів птахів, які належать до 15 рядів, 31 родин, 70 родів.

За характером перебування відмічені види розподіляються наступним чином: 95 видів гніздяться (90,5% від загальної кількості видів), 31 вид зимує (29,5% відповідно) і 5 видів (4,8%), що зустрічаються лише під час сезонних міграцій.

У тому числі було відмічено 6 видів, що занесено до Червоної книги України: шуліка чорний — *Milvus migrans* (L.), лунь польовий — *Circus cyaneus* (L.), Лунь лучний — *Circus pygargus* (L.), Сова болотяна — *Asio flammeus* (Pontopp.), Совка — *Otus scops* (L.) та Сиворакша — *Coracias garrulus* (L.)

Література

1. Второв П. П. Определитель птиц фауны СССР : Пособ. для учителей / П. П. Второв, Н. Н. Дроздов. — М. : Просвещение, 1980. — 254 с. : ил., карт., 8 л. — Библиогр.: с.251-252. — Указ. рус.,лат. назв.: с220-250.
2. Гавриленко Н.И. Предварительные сведения о птицах Полтавской губернии / Гавриленко Н.И. // Ежегодник Музея Полтавского земства. — 1917. — №3-4. — С. 55-95.
3. Гавриленко Н.И. Птицы Полтавщины / Гавриленко Н.И. — Полтава: Издания Полтавского союза охотников, 1929. — 144 с.
4. Равкин Е.С. Методические рекомендации по комплексному маршрутному учету птиц / Равкин Е.С., Челинцев Н.Г. — М.: Изд. ВНИИ Природа, 1990. — 33 с.
5. Фесенко Г.В., Бокотей А.А. Анотований список українських наукових назв птахів фауни України. — Київ-Львів, 2002. — 44с.
6. Червона книга України. Тваринний світ / за ред. І.А. Акімова. — К.:Глобалконсалтинг, 2009. — 600 с.

ПРО ОРНІТОФАУНУ ЗАКАЗНИКА «ПЕРВОЗВАНІВСЬКИЙ» ЧУТІВСЬКОГО РАЙОНУ

Попельнюх В.В., Демочко В.В.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г.Короленка

Ландшафтний заказник місцевого значення «Первозванівський» — оголошено рішенням Полтавської обласної ради від 24.12.2002 р. Загальна його площа — 115,7 га, розташований на території Новокочубеївської сільської ради Чутівського району Полтавської області.

Територія заказника відрізняється різнотиповим рельєфом, що сприяло формуванню специфічної рослинності. Частина балки, що примикає до поля, представлена угрупованням широколистяного лісу з добре розвинутим деревним, чагарниковим та трав'янистим ярусом. Штучні насадження на терасованому схилі східної експозиції включають різноманітну дендрофлору з інтродуктованих видів. Лучно-степова рослинність збереглася на схилах відкритих ділянок північної експозиції. Досить широко представлена лучно-болотна рослинність, яка сформувалась по берегах р. Свинківка.

Різноманітність фітоценозів заказника «Первозванівський» зумовило формування достатньо багаті орнітофауни, яка репрезентує орнітокомплекси широколистяного лісу, терасованих схилів, лучно-болотних угідь та відкритих територій.

Нині в Полтавській області зареєстровано 230 видів птахів. За попередніми даними орнітофауна заказника «Первозванівський» представлена 65 видами, які належать до 24 родин. Найчисельнішими за різноманітністю є родини Мухоловкові — 8 видів (12%), Кропив'янкові — 7 видів (11%). Менш чисельні — Яструбові, Воронові та В'юркові — по 5 видів (по 8%), Синицеві та Плискові — по 4 види (по 6%), та представники інших родин (Чаплеві, Совові, Качкові, Дятлові, Одувові, Жайворонкові, Голубові, Серпокрильцеві, Горобцеві, Шпакові, Бджолоїдкові, Фазанові, Лелекові, Зозулеві, Сорокопудові, Вісянкові, Вивільгові, Омелюхові).

Аналіз територіального розподілу птахів заказника «Первозванівський» вказує на неоднорідну біотопічну приуроченість видів. Переважна більшість з них зосереджена в широколистяному лісі. Тут найчастіше зустрічаються *Parus major L.*, *Luscinica luscinica L.*, *Phylloscopus collybita Vieill.*, *Ph. sibilatrix Bechst.*, *Dendrocopos major L.*, *D. medius L.*, *Streptopella turtur L.*, *Muscicapa striata Pall.*, *Sylvia atricapilla L.*

Із гніздових видів на узліссях домінують *Jynx torquilla L.*, *Lullula arborea L.*, *Alauda arvensis L.*, *Lanius collurio L.*, *Emberiza citrinella L.*

На терасованих схилах поширені *Coturnis coturnis L.*, *Passer montanus L.*, *Sturnus vulgaris L.*, *Pica pica L.*

В орнітокомплексах лучно-болотних угідь найчастіше зустрічаються *Motacilla flava L.*, *Remiz pendulinus L.*, *Saxicola rubetra L.*

Серед інших гніздових видів зустрічаються: *Buteo buteo L.*, *Columba palumbus L.*, *Cuculus canorus L.*, *Apus apus L.*, *Upupa epops L.*, *Anthus campestris L.*, *Anthus trivialis L.*, *Hippolais icterina Vieill.*, *Sylvia nisoria Bechst.*, *S. communis Lath.*, *S. curruca L.*, *Ficedula albicollis Temm.*, *Erithacus rubecula L.*, *Turdus merula L.*, *Turdus philomelos Brehm.*, *Turdus pilaris L.*, *Sitta europaea L.*, *Emberiza calandra L.*, *Fringilla coelebs L.*, *Chloris chloris L.*, *Carduelis carduelis L.*, *Acanthis cannabina L.*, *Coccothraustes coccothraustes L.*, *Oriolus oriolus L.*, *Corvus corone L.*, *Garrulus glandarius L.*

Види, які відмічені лише під час міграцій представлені 9 видами — *Ardea cinerea L.*, *Botaurus tellaris L.*, *Anas platyrhynchos L.*, *Pernis apivorus L.*, *Milvus migrans L.*, *Buteo lagopus Pont.*, *Asio otus L.*, *Galerida cristata L.*, *Corvus frugilegus L.*

Для збереження видової різноманітності орнітофауни варто обмежити доступ відвідувачів у гніздовий період та ввести місячники тиші протягом травня-червня. Для привабливання птахів у лісах потрібно збільшити число штучних гніздівель та залишати у лісах старі дерева з дуплами для привабливання птахів-дуплогніздників.